
ТРАГОМ ДЕЧЈЕГ ПОИМАЊА КЊИЖЕВНОСТИ

[Буба Стојановић и Данијела Мишић: *Дечји светови у књигама – могућности тумачења* (2018). Врање: Педагошки факултет, 232 стр.]

Монографија *Дечји светови у књигама – могућности тумачења*, објављена у издању Педагошког факултета у Врању, бави се књижевном и методичком анализом одабраних текстова из корпуса књижевности за децу, промишљајући теоријске и практичне предлоге за унапређивање квалитета наставе књижевности и језика. Како проф. др Буба Стојановић и доц. др Данијела Мишић истичу на самом почетку, „приступи који чине садржину ове књиге нису дошли изненада и неочекивано”. Књига представља резултат двадесетогодишњег бављења методиком наставе српског и енглеског језика, како у непосредној наставној пракси са ученицима основне школе и студентима тако и теоријским и емпиријским проучавањем различитих проблема из домена језика и књижевности.

Ауторке у предговору наводе да су приликом избора истраживачког корпуса имале у виду да је хоризонт очекивања савремене читалачке публике померен ка култури глобализованог света, те су им као полазиште за тумачење послужила дела свевременског значења из различитих култура и различитих књижевних жанрова, која представљају изазов младим читаоцима. Културна разноликост савременог друштва отвара питање социјалне кохезије и суживота у заједници различитих, који подразумева динамичне и интерактивне везе и односе међу њима. Избором садржаја и начином откривања и одгонетања поетских значења ова монографија на специфичан начин доприноси развијању интеркултуралности посредством књижевне уметности, нудећи теоријске идеје и практична решења за разумевање „света другог ради бољег разумевања себе”.

Садржинску структуру монографије чине три поглавља, кроз која ауторке, избором приступа књижевним делима, откривањем преплитања дидактичких и значењских порука у емоционалном, имагинативном и сазнајном нивоу поимања реципијента, компаративном анализом књижевних дела и њихових превода, иницирају трагање за дечјим световима у књижевности и језику.

Прво и друго поглавље потписује проф. др Буба Стојановић. У првом поглављу под насловом *Дете, писац и књижевни текст* сагледава се значај књиге као феномена који омогућује комуникацију међу културама. Указује се на вредности књижевних дела одабраних аутора са посебним освртом на значај и критеријуме адекватног избора штива за васпитање укуса и развијање ли-

терарног сензибилитета. Разматра се место и улога најмлађег читаоца у процесу рецепције књижевне уметности.

У другом поглављу – *Могућности књижевног текста у настави* – у фокусу ауторке је методички аспект наставног проучавања књижевности у млађим разредима основне школе, периоду васпитнообразовног система који је специфичан како по развојним и рецептивним особеностима ученика, тако и по комплексним захтевима пред којима се налази учитељ, као креатор рецепционо-естетичких модела наставе који треба да афирмишу ученичке истраживачке и стваралачке потенцијале. Пажња се усмерава на актуелне проблеме у почетној настави књижевности, као што су: однос између савремених медија и књиге и могућности развијања читалачких интересовања у том контексту; компаративна анализа књижевних дела и њихових превода у функцији интеркултуралног васпитања; утицај модела тумачења појединих књижевних жанрова на подстицање потенцијалне даровитости ученика.

У трећем поглављу *Превод као метафора децјег света* – доц. др Данијела Мишић бави се превођењем као начином успостављања комуникације између дела и реципијента, којим се и ствара и развија језик – најживља област духовне и материјалне културе. Ауторка указује на значај литерарног превода као облика комуникације међу језицима и културама цивилизованог света, као и на важност преплитања језика и култура. Компаративном анализом књижевних дела и њихових превода, углавном енглеских романа за децу и младе, трага се за адекватним приступом делу и откривају различита поимања живота у њему.

Међу бројним изазовима пред којима се нашло савремено друштво, у фокусу школе и наставе књижевности јесте „криза читања”, која представља не само педагошки већ и културолошки и општедруштвени проблем. Занемаривање читања уопште, и едукативног и рекреативног, али и занемаривање књиге као штампаног медија, један је од аспеката промене односа према традиционалним културним вредностима, узрокованих брзим технолошким напретком и развојем модерне културе. Одабраним приступима књижевним делима за децу ова монографија „откључава стварност поетског простора”, омогућавајући потпунији естетски и емоционални доживљај света књиге, који „отвара ум, богати дух, шири видике, руши границе и предрасуде”. На тај начин се доприноси развијању читалачких интересовања, као једном од основних предуслова превазилажења „кризе читања”, што представља посебан квалитет ове књиге.

Својом научном утемељеношћу, вредношћу изречених судова, оригиналношћу стручних и научних закључака, монографија *Децји светови у књигама – могућности тумачења* представља незаобилазно штиво свим проучаваоцима теорије и методике наставе књижевности и језика, а нарочито учитељима и наставницима језика, као и онима који се припремају за тај позив.

Проф. др Далиборка Пурић